

Támogató ötletek a 2019-es Blum hét tervezéséhez és a megvalósításhoz

A gondoskodás az egyik kedvenc témám, amit az óvodás gyermekek és három leányom terelgetése során oly sokszor feldolgozhattam. Annyi szép és jó lehetőség van benne, bármihez kapcsolható, és olyan hatással van a gyermekekre, hogy ami energiát beleteszek a tervezésbe-szervezésbe, sokszorosan kapom vissza tőlük. Az egyik legkedvesebb „gyerekszáj” is e témához kapcsolódik, s azóta is előszeretettel használom az itt elhangzott szófordulatot: a családtagok szerepeiről beszélgettünk a gyerekekkel, és ötletelni kezdtek, hogy „mik lesznek, ha nagyok lesznek”. Az egyik—nem a legsimulékonyabb természetű—kisfiú erősen törte a fejét, még szokásos bekiabálásai is elmaradtak. Végül megkérdeztem tőle, ő mi lesz, ha nagy lesz? A válasz csillogó szemmel érkezett: GYEREKTERELGETŐ.

Ezzel ajánlom az általam összegyűjtött tevékenységeket, játékokat szíves felhasználásra.

Előzmény ötletek a téma feldolgozásához:

Babaszobai játék:

gyermekgondozás, anya-, apa szerep, nagyszülői szerep

Boltos játék:

Mi az, amit meg kell venni, mihez van rá szükség, mi az, amit azért veszünk, hogy örömet szerezzünk.

Orvosos játék:

Betegápolás: gyermek beteg, szülő beteg, nagyszülő beteg. Mire van szüksége? Hogy érzi magát? Mivel tudunk segíteni neki? Hogyan gyógyít ez, ha nem orvosság?

Ki tud segíteni:

Az óvodapedagógus olyan rövid, egyszerű helyzetet mesél a gyermekeknek, amikor valaki segítségre szorul. (pl. egy kiscsoportos gyermeknek kilazul a cipőfűzője, vagy egy vak ember át szeretne menni az úttesten, vagy egy kismadár kiesett a fészekből, stb.) A történet egy-egy mozzanataról az óvodapedagógus kis kártyákat készít, a mozzanat szimbólumát megrajzolva, melyeket a meséléssel egy időben helyez a gyermekek elé. a mese addig tart, amíg a problémahelyzet kialakul. Aki tudja, hogyan fejezze be a történetet,

elmondja, hogy ki, és hogyan segít. A kialakuló történet mozzanataival az óvodapedagógus, nagyobb csoportban a gyerekek kiegészítik a kártyákat. Így kialakul a történet hívóképes illusztrációja (5-8 kártya). Több történetről is készülhetnek kártyák, melyeket a gyerekek találnak ki.

A téma feldolgozásához kapcsolódó ötletek:

A mese feldolgozása előtt érdemes összeállítani a hozzá kapcsolódó projektet, mik azok a tevékenységek, amik a tanulási területeken kapcsolódnak a témához, és milyen kiegészítő tevékenységek illeszthetők még be. A megvalósítást tovább színesíthetik az eddigi ismeretek, a helyi lehetőségek és a gyermekek ötletei is.

Ötlet a mesefeldolgozáshoz:

A gyermekek hallgassák meg a mesét.

- Az óvodapedagógus előkészíti a mese szereplőinek szimbolikus jelmezét. A második mesemondás során a szereplők megjelenésével egy időben egy-egy vállalkozó gyermek magára ölti a szereplő jelmezét.
- A harmadik mesélés alatt a gyermekek a szereplők megjelenésével egy időben annak jellemző mozgását utánozzák.
- Versék, mondókák, énekek mesébe illesztése a mese szereplőiről.
- Nyakba akasztható, kemény lapú kártyákra a benne szereplő állatokat megrajzoljuk a gyermekekkel. Zenehallgatás során tetszés szerint egymás kártyáit színezzük az előkészített zsírkrétákkal (mivel nincs stabil alátámasztás, javasolt a zsírkréta használata, erősebb nyomot hagy). Az első játéknál óvodapedagógus jelzésére másik gyermek kártyáján folytatják a mások által megkezdett színezést, a későbbiekben már maguk is kereshetnek egy-egy részlet után másik kártyát.

További lehetőségek:

A gyermekek a mese cselekményét követik mozgásukkal.

A gyermekek eljátsszák a mesét saját szavaikkal.

Kooperatív foglalkoztatási formában rajzolják meg a mese főbb jeleneteit, így kialakul a mese fázisrajzos illusztrációja a kronológiai játékhoz.

A terem berendezéseiből, tárgyaiból a mese helyszínének kialakítása, a mese dramatizálása.

A meséhez a Blum program weboldaláról (<http://blumprogram.hu/blumhet/>) letölthető kártyákat és hozzá kapcsolódó játékszabályzatot is készítettünk, melyben újabb ötletek találhatók.

Kérdések—gondolatébresztő

HÉTFŐ: másokról való gondoskodás-közvetlen környezetben

Kérdések a téma feldolgozásához

Rólad ki gondoskodik? Hogyan gondoskodik rólad? Miért gondoskodik rólad? Ki vigasztal meg, ha szomorú vagy? Ki szokott ennivalót adni? Ki veszi meg az ennivalót? Ki főz? Ki visz az óvodába? Ki játszik veled? Ki ápol, ha beteg vagy? Ki vesz új cipőt, ruhát, ha kinőtted a régit? Ki szokott örömet szerezni? Hogyan? Ki segít neked? Miben segít, és hogyan? Honnan tudod, hogy szeret? stb.

Anya és apa hogyan gondoskodnak egymásról? Miben segítenek egymásnak? Mi az, ami nehezebb, ha anya nincs otthon? Mi az, ami nehezebb, ha apa nincs otthon? Mi az, amit mindig anya csinál? Mi az, amit mindig apa csinál? Mit szoktatok együtt csinálni, mit szeretsz a legjobban? Anya és apa mit szeret a legjobban? stb.

1. KEDD: másokról való gondoskodás- tágabb környezetben

Kérdések a téma feldolgozásához

Vannak nagyszületek? Ők hogyan gondoskodnak rólatok? Szoktatok náluk játszani? Szoktak-e rátok vigyázni, ha anyának és apának dolga van? Tudja-e a nagymamád, mi a kedvenc ételed? Szokta azt főzni neked? Ki szokott még veletek játszani a születeken, testvéreiteken kívül? Ki szokott segíteni? Ti kinek szoktatok szólni, ha segítségre van szükségetek? Mi a különbség a barát és az ismerős között? Kivel szeretsz legjobban játszani? Miben segítenek a barátaid? Miért jó, ha velük vagy? Mivel tudnak neked örömet szerezni? Tudnak-e az izeg-izeg örömet szerezni? stb.

2. SZERDA önmagamról való gondoskodás - kipihent, feltöltődött legyek ahhoz, hogy másról gondoskodni tudjak (pl. pihenés, olvasás, kirándulás, játék)

Kérdések a téma feldolgozásához

Mire van szükséged? Mikor fekszel le aludni? Hogyan ébredsz, ha későn fekszel le? Hogy érzed magad, ha egész nap fáradt vagy? Hogyan telik a napod, ha kipihent vagy? Mikor szoktál megéhezni? Mit eszel olyankor? Milyen ételek

egészségesek, amik segítenek a növekedésben? Mik azok az ételek, amik nem segítenek? Ha beteg, vagy fáradt vagy, tudsz-e másokra figyelni, tudsz-e nekik segíteni? Miért? ? Mit szeretsz csinálni napközben? Mit jelent az „élmény”? Honnan gyűjtesz élményeket? Mi a legkedvesebb élményed? Hogyan lehet még élményeket szerezni? Segítenek-e abban, hogy jól érezd magad? stb.

3. CSÜTÖRTÖK: a gyermek is tud gondoskodni másokról

Kérdések a téma feldolgozásához

Te kiről szoktál gondoskodni? (szoktál-e otthon segíteni? Mit? Mi az, ami mindig a te feladatod? Észre veszed-e, ha anya, vagy apa fáradt? Olyankor mit csinálsz? Minek örül anya, vagy apa? Mi a kedvenc ételük? Mi jelent nekik szórakozást, kikapcsolódást? Mit tudsz segíteni, ha anya, vagy apa beteg? stb.

Van-e barátod? Mit csinálsz, ha elesik, és megüti magát? Mit csinálsz, ha szomorú? Mit csinálsz, ha valamit fel akar emelni, de nagyon nehéz? Mit csinálsz, ha kiborul a játéka? Mi a barátod kedvenc játéka? Kinek segítesz, amikor napos vagy? Mit csinálsz, ha egy idős néni, aki bottal jár, valamit elejt? stb.

Van-e háziállatod? Ki eteti? Ki viszi sétálni? Hogyan gondozod? Szoktad-e simogatni? Miért? Szoktad-e bántani? Miért? Vannak-e haszonállatok otthon? Miért gondoskodnak róluk az emberek? Hogyan gondoskodnak? Mit csinálsz, ha egy csigabiga az úttesten akar átmászni? stb.

4. PÉNTEK: Mit jelent a gondoskodás?

Kérdések a téma feldolgozásához

Szerinted mit jelent másokról gondoskodni? Miért gondoskodunk másokról? Csak akkor gondoskodunk másokról, ha jók? Mit jelent az, hogy aggódunk valakiért? Miért szoktunk segíteni? Kinek szoktunk segíteni? Miért szoktunk örömet szerezni? Kinek szoktunk örömet szerezni? Szoktunk-e olyan emberekről gondoskodni, akiket nem ismerünk, vagy nem nagyon ismerünk? stb.

Projekt a gondoskodásról

A tevékenységeket, különböző színekkel jelölve csoportosítottam a táblázatban, hogy átláthatóbb legyen, és a projekt szemlélet érvényesüljön. Természetesen ezek saját ötletekkel is helyettesíthetők, vagy kiegészíthetők.

<p>Játék</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kártyajáték ötletek (fent leírtak) • szerepjátékok a témához kapcsolódóan • ringatók, altatók éneklése, mondókázása babákkal • bizalom játékok (pl. Egy gyermek választ egy társat, akiben megbízik, majd bekötött szemmel megáll a terem egyik végében. Az előtte levő térben a csoport többi tagja tetszőleges testhelyzetben és formában elhelyezkedik. Az előre választott társ a terem másik végére áll, és segíti, irányítja a bekötött szemű gyermeket, hogy a gyermekek kikerülésével, átlépésével odaérjen hozzá. • Csendjáték: <ul style="list-style-type: none"> - a gyerekek a földön fekszenek, 1 gyermek körbe jár. Akit megsimít, azzal helyet cserél - több féle simítás lehet (láb, kar, hát, váll, stb. simítása), csak azzal cserél helyet, akinek a fejét simítja meg
<p>Mesélés, verselés</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mese feldolgozása • interjú készítése a mese szereplőivel • otthon gyűjtött képekből a gyermekek választanak egy képet. A gondoskodás témájához kapcsolódó mese kitalálása egy-egy kép alapján. Nagyobb csoportban több képet is választhatnak, egymás után fűzik a gyermekek a mese cselekményét a kezükben lévő kép alapján • a témához kapcsolódó versek, mesék: Vers ajánló: Nadányi Zoltán: Az első pogácsa Somlyó György: Kisbálint verse Szalai Borbála: Jó volna már nagynak lenni Nemes Nagy Ágnes: Ki ette meg a málnát? Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje
<p>Külső világ tevékeny megismerése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • őszi gyümölcshalála készítés a kisebb csoportoknak • nők, férfiak életszakaszait ábrázoló képek sorba rendezése • Egyszer én is nagy leszek: Különböző ruhadarabokat készít elő az óvodapedagógus egy kosárba. (A ruhadarabok összeválogatásánál figyelni kell arra, hogy a gyerekek méretéhez igazodó és annál nagyobb, felsőtestre felvehető ruhadarabok legyenek benne. Pl. pólók, ingek, pulóverek, kardigánok, kabátok, stb.) Egy fiú és egy lány az apa és az anya szerepében vesz részt a játékban. A gyerekek a napi tevékenységek alapján összegyűjtik, milyen feladatai vannak a szülőknek. Minden feladatnál egy-egy ruhadarabot felvesz az „apa és az anya” annak megfelelően, hogy ki végzi az említett feladatot. A játék célja a feladatok sokaságának megéreztetése, és, hogy egyre nehezebb azokat viselni.

<p>Matematikai tartalmú tevékenységek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • mindennapi tevékenységekről készült hívóképek sorba rendezése időrend szerint, Mi változott meg? játék a képekkel • rész-egész összefüggések a befőzés előtt, vagy gyümölcssaláta készítésekor a gyümölcsök darabolásával • a ruhadarabok („Egyszer én is nagy leszek” játékhoz kapcsolódva) válogatása szín, méret, típus szerint • szétválogatott ruhadarabok számlálása, mennyiségek összehasonlítása
<p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • hogyan képzeled el a mesét, mi tetszett a legjobban— technikák választása, vagy ötvözése: rajzolás, festés szivaccsal, ecsettel, összegyűrt papírral, maszatolással, festékszórással (fogkefe), ujj-, vagy tenyérynnyomattal, vágás, ragasztás, stb. • Tükörrajz: átlátszó fóliát feszítünk ki függőlegesen. Két gyermek egymással szemben áll a fólia két oldalán, tenyerüket azonos színű festékbe mártják. kezüket, vagy ujjukat összeillesztve, együtt haladva rajzolnak szabadon a fóliára. Zenei aláfestéssel színesíthetjük. • a gyermekek által behozott, otthon már kidobásra szánt tárgyakból (sajtos doboz, tea filter papír, dobozok, pet palack és a kupakja, stb) játékok, eszközök hangszerek készítése „Cserebere, fogadom” zenei játékhoz • Különböző anyagokból különböző, általuk választott kézműves technikával a mese szereplőinek és helyszínének térbeli megjelenítése, ezekkel spontán tevékenység során a mese eljátszása, vagy új mese kitalálása gondoskodás témában • Blum=virág, hogyan képzeled a gondoskodás virágát, rajzold le
<p>Ének, zene, énekes játék, gyermek tánc</p>	<ul style="list-style-type: none"> • babaszobai játékhoz kapcsolódva altatódalok halkuló éneklése két, vagy három fokozatban • „Cserebere, fogadom” játék az általuk készített hangszerekkel: a gyerekek körben ülnek székeken, kezükben a hangszerekkel. Egy gyermek elindul a hangszerét megszólaltatva valamelyik társához, akivel hangszert cserélnek. Aki kapta, újabb társához viszi a hozzá érkező hangszert. Aki eddig vitte, leül a megüresedett helyre, és megszólaltatja az ott maradó hangszert egészen addig, míg a következő csere megtörténik. Így mindig egy hangszer vándorol, és a gyermekek cserélődnek a székeknél maradó hangszereknél.

	<ul style="list-style-type: none"> • gyermekek, nők, férfiak hangjának felismerése, kiválasztása • Koszorú, koszorú-énekes játék • Komatálat hoztam- énekes játék • zenehallgatás: a gyermekek fejüket egymás ölébe hajtva fekszenek egy kört alkotva, míg az utolsó gyermek bezárja a kört (altatók, pl Mozart: Altató, Zelk Zoltán: Este jó)
Mozgás	<ul style="list-style-type: none"> • székfoglaló játék szűkebb hozzátartozókhoz kapcsolódó információkkal. A gyerekek körben ülnek székeken, az instrukciót az óvodapedagógus mondja: „Cseréljen helyet, akinek az édesanyja hosszú hajú./ ...akinek közel lakik a nagymamája/ ...aki reggel az apukájával érkezett... stb.) • Jégfogó, vagy más, szabadító játékok • mesék, versek kísérése a mesében elhangzó cselekvések lemozgásával (pl. A kesztyű) • szabad mozgás zenére, színesíthetjük lágy esésű kendővel. (pl. Mozart: Altató)
Munka jellegű tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • befőzés, és ahhoz a gyümölcsök előkészítése (otthon is lehet, pl. nagyszülővel) • képek gyűjtése otthon mesealkotáshoz • hangszerek készítéséhez alapanyagok gyűjtése • kiscsoportosoknak játékszervezés • naposi, felelősi munkák, • társakért tett apró szívességek

Többféleképpen lehet a játékokat variálni, a napi témáknak megfelelően, lehetőleg minden területről válasszunk tevékenységet.

Segítség a heti terv összeállításához

Az itt leírt változat egyike lehet a témavezetésnek a fent leírt lehetőségek közül.

Heti terv
A témahét címe: Gondoskodás Zelk Zoltán: Mese az éhes kisegérről
A témahét ideje: 2019. november 25-29.
Kiemelten fejleszthető képességek: <ul style="list-style-type: none"> • egymásra figyelés, segítőkészség, szociális érzékenység, interakció, nézőpont váltás, együttműködés, érzelmi intelligencia

- kognitív képességek: vizuális és akusztikus figyelem, memória, logikus gondolkodás, térészlelés, finommotoros koordináció, zenei képességek és élménynyújtás, téri tájékozódás, befogadó és kifejező nyelvi készség, kommunikáció, kreativitás
- nagymozgások, szem-kéz, szem-láb koordináció, gyorsaság, reakció idő

Mesélés, verselés:

Zelk Zoltán: Mese az éhes kisegérről—témaindítás

- Az óvodapedagógus előkészíti a mese szereplőinek szimbolikus jelmezét. A második mesemondás során a szereplők megjelenésével egy időben egy-egy vállalkozó gyermek magára ölti a szereplő jelmezét.
- A harmadik mesélés alatt a gyermekek a szereplők megjelenésével egy időben annak jellemző mozgását utánozzák.
- Versék, mondókák, énekek mesébe illesztése a mese szereplőiről.

Külső világ tevékeny megismerése:

Gondoskodás másokról, rólunk, magunkról, a gyermek is tud gondoskodni

- Egyszer én is nagy leszek:
Különböző ruhadarabokat készít elő az óvodapedagógus egy kosárba. (A ruhadarabok összeválogatásánál figyelni kell arra, hogy a gyerekek méretéhez igazodó és annál nagyobb, felsőtestre felvehető ruhadarabok legyenek benne. Pl. pólók, ingek, pulóverek, kardigánok, kabátok, stb.) Egy fiú és egy lány az apa és az anya szerepében vesz részt a játékban. A gyerekek a napi tevékenységek alapján összegyűjtik, milyen feladatai vannak a szülőknek. Minden feladatnál egy-egy ruhadarabot felvesz az „apa és az anya” annak megfelelően, hogy ki végzi az említett feladatot. A játék célja a feladatok sokaságának megéreztetése, és, hogy egyre nehezebb azokat viselni.
- a ruhadarabok („Egyszer én is nagy leszek” játékhoz kapcsolódva) válogatása szín, méret, típus szerint
- szétválogatott ruhadarabok számlálása, mennyiségek összehasonlítása

Mozgás

- kúszás, mászás akadályokon át, akadályok alatt
- Jégfogó
- székfoglaló játék szűkebb hozzátartozókhoz kapcsolódó információkkal. A gyerekek körben ülnek székeken, az instrukciót az óvodapedagógus mondja: „Cseréljen helyet, akinek az édesanyja hosszú hajú./ ...akinek közel lakik a nagymamája/ ...aki reggel az apukájával érkezett... stb.)

Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

- Komatálat hoztam
- babaszobai játékhoz kapcsolódva altatódalok halkuló éneklése két, vagy három fokozatban

- zenehallgatás: a gyermekek fejüket egymás ölébe hajtva fekszenek egy kört alkotva, míg az utolsó gyermek bezárja a kört (altatók, pl Mozart: Altató, Zek Zoltán: Este jó)

Rajzolás, festés, kézimunka, gyurmázás:

Különböző anyagokból különböző, általuk választott kézműves technikával a mese szereplőinek és helyszínének térbeli megjelenítése

Kiegészítő játékok:

- két sorozat kártyával: a gyermekek kezükben egy kártyát felmutatva sétálnak szabadon, egymást kerülgetve, megfigyelik, kinél van a saját kártyájuk párja. Az óvodapedagógus kétféle jelzést alkalmaz véletlenszerűen változtatva:
 - dob hangjára kártyacsere valamelyik társukkal minél gyorsabban
 - csengő hangjára megkeresik a párjukat minél gyorsabban, és egymást tetszőlegesen megérintve megállnak
- Csendjáték:
 - a gyerekek a földön fekszenek, 1 gyermek körbe jár. Akit megsimít, azzal helyet cserél
 - több féle simítás lehet (láb, kar, hát, váll, stb. simítása), csak azzal cserél helyet, akinek a fejét simítja meg

Tartalmas, szép és élménydús hetet, jó munkát kívánok mindenkinek:

Kocsisné Juhász Éva